

Drei Mauriner Studien zur Imitatio.

Mitgetheilt von Dr. Cölestin Wolfsgruber, Benedictiner zu den Schotten in Wien.

(Schluss von Jahrgang III. Heft IV. S. 249—271.)

Codicis Antwerpiani per manum Thomae Kemp, scripti lectiones incongruae,
ineptae et auctoris sensui contrariae.

Lib. I.

- C. 3. n. 5. dum studiis florerent . . . dum in studiis florerent
(sic alii codd. Mss.)
- c. 9. n. 3; c. 13. n. 4; L. 3. c. 7. n. 5; c. 30. n. 1; c. 50.
n. 4; c. 55. n. 5; c. 57. n. 1; L. 4. c. 2. n. 3. accipere
concilium . . . consilium.
- c. 10. n. 1. cur tam libenter loquimur — cum tam raro sine
laesione ad silentium redimus . . . redeamus.
- c. 12. n. 1. quando vilipendimur et non bene nobis creditur . . .
bene de nobis creditur.
- c. 13. n. 4. citius ad eum redient . . . redeant (sic plures codd. Manss.)
n. 5. medicina paratur . . . Omisit: Cum mala per longas
invaluere moras, quod in aliis Mss. habetur.
- c. 17. n. 1. tenens te tanquam exulem peregrinum . . . exulem
et peregrinum.
- c. 18. n. 2. quam forte bellum adversus edomationem vitiorum
. . . dominationem vitiorum.
- c. 19. n. 2. in quo (Deo) et semper confidunt (justi) quicquid
arripiunt . . . quicquid arripiant.
- c. 23. n. 1. o ebritudo . . . o hebetudo.
- c. 24. n. 1. ut quid non praevides tibi in die iudicii . . . provides
tibi in diem, ut habent Mss. Codd. Mellic. prior et Augustanus.
n. 6. Si nunc tam parum vales sustinere . . . tam parum
non vales (sic alii Mss. codd.)

Lib. II.

- C. 1. n. 6. amator Jesu et veritatis et verus internus . . . amator
Jesu et verus internus. Mss. codd. alii omittunt: et veritatis;
nec enim hic de veritatis amore agitur.
- c. 3. n. 1. considerat quid alii facere tenentur, et negligit quid
ipse teneatur . . . teneantur — quod ipse facere tenetur.

- c. 5. n. 1. non possumus nobis ipsis nimis credere . . . non debemus, ut habent alii codd. Mss.
ibidem. quantum alii de nobis sustinent . . . alii a nobis.

L i b. III.

- C. 3. n. 2. et c. 39. n. 3. die noctuque . . . diu noctuque.
c. 4. n. 4. quidam habent me in ore; sed modicum est in corde . . . sed modicum in corde. Sic alii codd. Mss.
c. 5. n. 4. cuncta sibi posse et licere arbitrantur . . . cuncta sibi licere (sic habent codd. Mss. Mellic. alter et Leo Allatianus.)
c. 6. n. 4. Displicet sibi (diabolo) humilis confessio . . . displicet ipsi (sicut ipse Sommalius correxit.) ibidem. Sibi (diabolo) imputa . . . ipsi imputa (sic Sommalius correxit.) ibidem. Licet mihi moliris insidias . . . licet mihi moliaris, ut ipse Sommalius emendavit et ut habent alii codd. Mss.
c. 7. n. 2. non in alis suis volare . . . non alis suis volare, ut Valgravius correxit et ut habet Ms. Cavense.
c. 8. n. supra id quam . . . supra id quod (ut habent alii codd. Mss. et ut Valgravius correxit.)
c. 15. n. 3. nisi quod tu vis et nolis . . . nisi quod tu velis aut nolis (ut est in aliis Mss.) vel: nisi quod tu vis et non vis.
c. 22. n. 4. non modo gravitatem inde concipiat, sed potius . . . non modo nullam gravitatem, ut Caicl. correxit ex Ms. Avon.
c. 23. n. 3. tibi confidere . . . in te confidere (ut Ms. Mellic. alter et Leo Allat.)
c. 29. n. 2. valide humiliatus . . . valde humiliatus (sic habent alii codd. Mss. et ipse Sommal. et Valg. correxerunt.) ibidem. mihi difficilium . . . mihi difficilior (ut Ms. Mellic. alter et Leo Allat.)
c. 30. n. 3. majus merendi . . . magis merendi (sic alii codd. Mss.)
n. 5. si tibi admisero gravitatem . . . dimisero (ut Ms. Cavense et Valgravius correxit) vel: immisero (ut Sommalius emendavit.)
c. 31. n. 3. vix raro . . . vix aut raro (ut ipse Sommalius correxit.)
c. 32. n. 1. sui ipsius amatores . . . sui ipsorum amatores.

- c. 36. n. 2. ne ab aliis judicaretur, vel non despiceretur, cohibere non potuit . . . vel despiceretur (sic Valgravius correxit.)
- c. 42. n. 1. si ponis pacem tuam cum aliqua persona . . . pacem tuam in aliqua. (sic Ms. Gerardimont.)
- c. 43. n. 3. intus sum doctor veritas, scrutator cordis . . . doctor veritatis (ut alii Mss. codd.)
- c. 45. n. 2. si inciderit aliquam tribulationem . . . inciderit in aliquam. sic alii Mss. codd. et Sommal. correxit.
n. 4. linguam callidam fac a me . . . linguam callidam longe fac a me (sic alii Mss. codd. et ipse Sommalius correxit.)
- c. 49. n. 4. consolatio dabitur, sed satietas non conceditur . . . non concedetur (ut Sommalius correxit et Valgravius legit, et ut habet Ms. Cavense.)
- c. 50. n. 2. ad tondendum pectus . . . ad tundendum.
- c. 52. n. 2. inter devotos tuos commemorari . . . connumerari (ut alii Mss. et Valg.)
- c. 54. n. 2. et commodosum sit . . . commodum (sic alii codd. Mss. et Sommalius correxit, et Valgravius legit.)
- c. 55. n. 1. captivam me . . . captivum (sic ipse Somm. correxit et Valg. legit.) — n. 2. natura quae bene et recta . . . quae bona et recta (sic alii Codd. Mss.) — ibidem. eo quod motus ejus ad malum et inferiora trahit . . . ad malum et ad inferiora trahit (sic alii codd. Mss. et Sommalius correxit.) — n. 6. stips inutilis . . . stirps vel stipes (ut Sommalius correxit et Valgravius legit.) ibidem per Jesum Christum filium tuum. Inepte id positum est, cum eo capite, et toto hoc libro Christus animam, et anima Christum alloquatur. Unde prudenter id omisit Valgravius.
- c. 59. n. 2. adversitatibus exponas . . . adversitatibus me exponas.
n. 4. in templo tuae dignitatis . . . tuae divinitatis.

Lib. IV.

- C. 1. n. 1. quia ergo tua sunt vera. Inepte id positum, quasi non satis esset, quod verba sint Christi, ut vera sint. Unde alii codd. Mss: quia ergo tua sunt verba. Immerito proinde Rosveidus ex hac lectione codicem Aronensem redarguit,

unde eum commendare debuerat; sed et multa injuria codicem Antwerpianum ex adducta lectione laudat, unde eum damnare debuisset. — n. 7. corporis Christi . . . corporis tui. (ibi enim anima Christum alloquitur.)

- c. 4. n. 1. a gravi torpore exue me . . . gravi torpore exue me (sic Ms. Padalir. et San Germ.)
- c. 7. n. 4. corporis Christi . . . corporis mei (Christus enim ibi loquitur.)
- c. 8. n. 2. dedi corpus meum et sanguinem in cibum . . . corpus meum in cibum et sanguinem in potum (sic Ms. Mellic. alter et Leo Allat.)
- c. 9. n. 6. quicquid potest caritatem laedere et fraternam dilectionem minuere . . . quicquid potest laedere animas nostras et fraternam dilectionem minuere (sic Ms. Mellic. alter et Leo Allat.)
- c. 10. n. 4. Expurga te cum primis . . . quam primum. (sic Ms. Cavense. — n. 7. Serva bonum communem modum cum quibus vivis . . . bonum et communem modum eorum cum quibus. (sic Ms. Mellic. alter et Leo Allat.)
- c. 11. n. 2. contentum esse in lumine . . . contentum esse lumine. — n. 4. erudiens fidem rectam . . . erudiens ad fidem rectam.
- c. 14. n. 2. o vera ardens fides . . . o vera et ardens fides, vel: o vere ardens fides (sic Ms. Leod.) — n. 3. illius magni inflammati desiderii . . . magni et inflammati.
- c. 17. n. 2. licet indignus sum . . . indignus sim (ut alii Ms. codd.)
ibid. cum tali fide, spe et puritate . . . caritate (ut alii Mss. codd.)

Omisi plures alios errores et minus legitimas lectiones codicis illius Antwerpiani, quem Thomas Kemp. manu sua scripsit.

Omitto plurimas dictiones a Thoma Kempensi male scriptas in eo codice, nam ubivis scripsit:

- L. 3. c. 32. n. 4; L. 4. c. 10. n. 4. ymmo pro immo.
- L. 3. c. 35. n. 3. et c. 3. n. 1; L. 4. c. 1. n. 2. optinuerunt et alias verbi obtineo inflexiones pro obtinuerunt etc.
- L. 4. c. 1. n. 4. etc. 8. n. 2. optulit, optuli pro obtulit, obtuli.

- L. 3. c. 48. n. 6; c. 54. n. 8; c. 55. n. 1; c. 58. n. 6. ymaginem,
ymagines, ymaginor pro imaginem, imagines, imaginor.
L. 4. c. 4. n. 3. de ymo dejectionis pro de imo dejectionis.
L. 4. c. 14. n. 1. inhyabant pro inhiabant.

Praeadducta omnia errata ego attenta lectione deprehendi
in codice Ms. Antwerpiano, quem F. Thomas Kemp.
manu sua scripsit et complevit a^o 1441 : F. Gabriel
Gerberon MB.

Haec autem omnia errata manifeste arguunt 1mo Codicem
hunc manu Thomae Kemp. descriptum non esse arche-
typum; nemo enim prudens tot et tam crassos errores
dixerit esse auctori librorum de imitatione Christi
tribuendos. 2do Codicem hunc primum esse, quem Thomas
Kemp. ea de re scripsit, non vero operis illius exem-
plare post multos annos a Thoma retractatum, emen-
datum et expolitum; cum iste codex mendis scateat,
ut ex adductis liquet.

Codicis Antwerpiani, quem Thomas Kempensis manu sua scripsit
anno 1441. Soloecismi.

Lib. I.

- C. 1. n. 4. illic non festinare pro illuc non festinare.
c. 2. n. 2. quae scire vel parum vel nihil animae prosunt . .
prodest.
c. 3. n. 5. nescio utrum de eis recogitant . . . recogitent.
c. 8. n. 1. noli blandire . . . blandiri.
ibid. coram magnatis . . . magnatibus.
c. 9. n. 1. curre hic vel ibi . . . huc vel illuc. — n. 2. si
bonum est tuum sentire et alium sequeris . . . et aliud.
c. 17. n. 1. non est parvum in monasteriis usque ad mortem
fidelis perseverare . . . fideliter.
c. 18. n. 6. Och teporis et negligentiae status nostri . . . o tepor
et negligentia status nostri.
c. 23. n. 8. quid tibi post mortem sequetur . . . quid te post.

Lib. II.

- C. 7. n. 3. plus homo nocivior sibi . . . magis homo nocivus sibi
c. 9. n. 4. sed esto magis humilior . . . magis humilis.
c. 12. n. 3. ambula ubi vis . . . quo vis. — n. 4. ubicunque
cucurreris, ubicunque veneris . . . quocunque cucurreris,
quocunque veneris. — n. 12. perpetue illi servire . . .
perpetuo illi servire. — n. 14. omnibus sanctis magis
conformior . . . omnibus sanctis ejus conformior.

Lib. III.

- C. 1. n. 1. venas divini susurrii . . . susurri.
c. 7. n. 4. spiritum tuum bene moderare . . . moderari.
c. 24. n. 2. non sit tibi curae de magna nominis umbra . . .
cura de magna etc.
c. 27. n. 4. rei vilis aut preciosi . . . preciosae.
c. 31. n. 2. pauci sciunt se aperituris sequestrari . . . sequestrare.
c. 36. n. 3. quod si ad praesens videris succumbi . . . succumbere.
c. 47. n. 4. leva faciem tuam in coelo . . . in coelum.
c. 49. n. 5. tu autem ad nihil utile judicaberis . . . utilis.
c. 50. n. 3. pater perpetue venerande . . . perpetuo.
c. 58. n. 2. talia autem velle scire et investigare nullum fructum
afferunt; sed magis displicent . . . affert — displicet.

Lib. IV.

- C. 9. n. 1. perpetue permanere . . . perpetuo.
c. 10. n. 6. in amore ejus accenditur . . . in amorem.
c. 11. n. 2. gustant verbum Dei caro factum . . . carnem factum.
n. 3. pro nihili duco . . . pro nihilo duco.
c. 12. n. 5. nolo negligere . . . noli negligere.
c. 16. n. 3. utinam me totaliter accendas, combures . . . accendas,
comburas.
c. 17. n. 2. haec omnia tibi cum summa veneratione et intimo
favore praebeo . . . fervore.